

III. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

REFORMA GOSPODARCZA — JEJ ZAPLECZE TEORETYCZNE
I WARUNKI POWODZENIA.
OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA — POZNAŃ 29 I 1986 R.

Zreformowanie mechanizmu funkcjonowania gospodarki stanowi ciągle szansę przezwyciężenia obecnych naszych trudności. Mimo że reformę systemu kierowania rozpoczęto w wyjątkowo nie sprzyjającym stanie naszej gospodarki, można jednak obecnie wskazać na pewne pozytywne skutki jej oddziaływania na wzrost produkcji, odblokowanie niektórych rezerw itd. Wdrażanie nowego mechanizmu ekonomicznego spowodowało już pewne nieodwracalne i pozytywne zmiany w systemie funkcjonowania gospodarki, ale jeszcze nie stworzyło i nie utrwaliło samoczynnie działających autoregulatorów procesów ekonomicznych. Warunkiem powodzenia reformy jest więc systematyczna analiza przebiegu i efektów jej wdrożeń do praktyki gospodarczej oraz postulowanie, na bazie zaplecza teoretycznego, kierunków jej dalszego doskonalenia. Temu celowi służyła ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana 24 I 1986 r. przez Akademię Ekonomiczną w Poznaniu, inaugurująca obchody 60-lecia tej uczelni. Sesja stanowiła prezentację wyników badań teoretycznych i empirycznych różnych zespołów naukowych Akademii. Autorami referatów byli: prof. W. Wilczyński, dr habil. A. Matysiak, doc. K. Zimniewicz i dr T. Mendel, doc. Z. Dąbrowski, dr W. Frąckowiak i dr M. Hamrol, prof. K. Ratajczak, dr W. Dymarski i dr J. Szambelańczyk, dr W. Jarmołowicz, dr Cz. Glinkowski i dr K. Robaszekiewicz, dr A. Gączarzewicz, dr W. Bachorz, doc. M. Sławińska, prof. Z. Krasieński, prof. H. Szulce i doc. H. Mruk, doc. E. Najlepszy i dr W. Otta oraz prof. J. Kozioł i doc. A. Koziołowa.

Najogólniej charakteryzując, przygotowane opracowania dotyczyły: systemowych warunków umacniania reformy, gospodarowania czynnikami wytwórczymi w przedsiębiorstwie i handlu oraz sytuacji rynkowej w warunkach reformy. Tak duża ilość różnorodnych interesujących referatów pozwala, w syntetycznym z konieczności sprawozdaniu, zasygnalizować jedynie wybrane tezy zaprezentowanych szerokiemu gronu przedstawicieli nauki oraz praktyki gospodarczej opracowań, które zapewne zostaną w całości opublikowane w odrębnym opracowaniu.

Otwierając obrady rektor Akademii, prof. J. Piasny, przypomniał, że głównym kierunkowym założeniem reformy jest stworzenie nowego systemu ekonomicznego, opartego na połączeniu strategicznej roli planowania centralnego i samodzielności decyzyjnej, autonomii działania przedsiębiorstw uspołecznionych. Zasadniczym długookresowym celem programu reformy jest więc zmiana logiki funkcjonowania całej naszej gospodarki narodowej w ramach ustroju socjalistycznego. Na pierwszy plan wysuwa się konieczność dopracowania i opublikowania docelowego modelu systemu ekonomicznego, formułującego strategiczne cele i zasady, którymi powinno kierować się państwo i poszczególne podmioty gospodarcze w swoim działaniu.

Obszerny referat wprowadzający do dyskusji, pt.: *Polska reforma gospodarcza po czterech latach a kryteria oceny systemów ekonomicznych*, wygłosił prof. W. Wilczyński, jeden z czołowych współczesnych ekonomistów polskich i współtwórca koncepcji reformy. Stwierdził między innymi, że znacznie lepiej i szybciej do warunków reformy dostosowały się nasze przedsiębiorstwa. Natomiast zdecydowanie słabszym jej ogniwem są ciągle jeszcze — jego zdaniem — szeroko pojęte centralne organy administracji gospodarczej, których wpływ na gospodarkę jest jednak zasadniczy. Przeplatanie się przejawów postępu i regresu w kształtowaniu nowego mechanizmu ekonomicznego wynika z faktu, że reforma nadal nie jest oparta na trwałych i silnych, konstrukcyjnych podstawach systemowych. Przyczyna nierównowagi i relatywnie niskiego poziomu efektywności reformy leży więc ciągle w niedoskonałości wdrażanych rozwiązań i instrumentów ekonomicznych.

W konstrukcji docelowego modelu nowego mechanizmu ekonomicznego warto byłoby więc zapewne wykorzystać między innymi poniżej zasygnalizowane wnioski oraz postulaty poszczególnych referentów.

Zakresem zreformowanych mechanizmów ekonomiczno-społecznych należy objąć możliwie jak największą liczbę podmiotów gospodarczych biorących udział w tworzeniu i podziale dochodu narodowego. Oznacza to konieczność zwiększenia zasięgu obowiązywania zasady samofinansowania i odciążania tą drogą inflacyjnego budżetu (A. Matysiak). W racjonalnym kształtowaniu kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego wiodącą rolę powinien spełniać plan centralny. Jednym z głównych założeń metodologicznych planowania musi być jednak w praktyce zasada autonomicznego charakteru i prymatu celów społecznych, określonych i zhierarchizowanych w oparciu o obiektywnie zweryfikowany system wartości i preferencji społeczeństwa, nad wąskimi produkcyjno-inwestycyjnymi celami centrum. W przebudowie struktury aparatu wytwórczego trzeba zwiększyć rangę kompleksu żywnościowego (K. Ratajczak). Należy ustawowo bardziej jasno i kompleksowo uregulować sprawę społecznej partycypacji w procesie planowania oraz kwestię procedury zmiany planów, zapewniającej społeczeństwu możliwość kontrolowania i akceptowania tych zmian (Z. Dąbrowski). Jest to niezwykle istotny warunek zintegrowania społeczeństwa wokół problemów gospodarczych. Rozwój uspołecznienia procesów decyzyjnych jest w naszych specyficznych warunkach jednym z podstawowych warunków wzrostu efektywności gospodarowania (K. Zimmiewicz i T. Mendel).

W rozwiązaniach systemowych należy wzmocnić instrumenty regulacyjne, preferujące silne i prężne ekonomicznie, innowacyjne podmioty gospodarcze, które potrafią, działając w warunkach przymusu ekonomicznego, uruchomić oddolne działania zmierzające do zrównowżenia i dynamizacji gospodarki. W przywracaniu równowagi ogólnej podstawową rolę powinna spełniać zasadnicza poprawa relacji pomiędzy efektami produkcyjnymi a ograniczonymi zasobami w każdym przedsiębiorstwie (W. Frąckowiak i M. Hamrol). Narzuca to konieczność osłabienia przywilejów pozasystemowych w kształtowaniu przez centrum warunków działania przedsiębiorstw.

Przywiązując w poprawie efektywności działania naszej gospodarki podstawowe znaczenie do zwiększenia efektywności wykorzystania czynników wytwórczych w mikroskali można — na podstawie wniosków i postulatów referentów — zaproponować długą listę usprawnień nadal koniecznych w nowym mechanizmie ekonomicznym. W dotychczasowych rozwiązaniach reformy gospodarczej ani system ekonomiczny przedsiębiorstw, ani system funkcjonowania rynku pracy nie stwarzają ekonomicznego przymusu racjonalizacji zatrudnienia w przedsiębiorstwach (W. Dymarski, J. Szambelańczyk).

Dla zwiększenia skuteczności motywacji konieczne jest więc jednoznaczne określenie roli, zakresu i instrumentów centralnej polityki płac oraz uruchomienie ra-

cyjnego ze społecznego punktu widzenia mechanizmu samofinansowania wzrostu płac w przedsiębiorstwie (W. Jarmołowicz).

Poważne zagrożenie dla dynamizacji i intensyfikacji produkcji w najbliższych latach stanowi pogłębiający się stopień zużycia majątku trwałego. Dekapitalizacja majątku trwałego (powoduje w wielu przedsiębiorstwach szereg negatywnych zjawisk i skutków techniczno-produkcyjnych oraz ekonomicznych. Zahamować ten proces może przede wszystkim samodzielna kompleksowa i systematyczna, długookresowa działalność odtworzeniowo-modernizacyjna przedsiębiorstw. Racjonalnie zaprogramowana i zrealizowana głównie na podstawie własnych środków finansowych intensywna odnowa środków pracy w naszych przedsiębiorstwach powinna być w dłuższym czasie zasadniczym źródłem wzrostu produkcji i wydajności pracy, a w rezultacie — znaczącej poprawy rentowności produkcji i dochodów pracowni-czych. Należy więc dążyć do stworzenia w zakładach pracy klimatu zrozumienia, aprobaty dla własnych inwestycji odtworzeniowo-modernizacyjnych, stwarzać silne bodźce do zaangażowania kadry technicznej oraz pracowników wykonawczych w procesie postępu naukowo-technicznego (Cz. Glinkowski, K. Robaszekiewicz). W zakresie sterowania inwestycjami trzeba też zwiększyć rolę instrumentów finansowych powiązanych z zyskiem oraz kredytem. Dotacje budżetowe na cele inwestycyjne, podobnie jak różnego rodzaju uznaniowe zwolnienia i ulgi w zakresie płatności budżetowych, wpływają obecnie ujemnie na efektywność inwestycji i powinny być zastąpione kredytem bankowym przyznawanym na mocy porozumienia między bankiem a przedsiębiorstwem (W. Bachórz, A. Gączarzewicz).

Istotną rolę w społecznej ocenie skutków reformy odgrywa stan rynku i sprawność funkcjonowania organizacji handlowych. W ciągu ostatnich kilku lat można było zaobserwować stopniową stabilizację rynku artykułów żywnościowych (zno-szenie sprzedaży reglamentowanej) oraz pewną poprawę na rynku artykułów nie-żywnościowych. Dążenie do zrównoważonego funkcjonowania rynku jest warunkiem koniecznym proporcjonalnego i stałego wzrostu gospodarczego. Zdaniem Z. Kra-sińskiego, H. Szulce i H. Mruka — eliminowanie muszą więc być działania po-zorne oraz mechanizmy zastępcze wprowadzane przejściowo zamiast sprawnego mechanizmu rynkowego, jako ważnego podsystemu regulacji. Pożądane jest kon-struowanie oraz wdrażanie takich reguł postępowania dla podmiotów rynku, aby przymuszały one do osiągnięcia i pogłębiania równowagi rynku. Reformowanie sfery handlu uznać trzeba nie jako działanie jednorazowe, ale ciągle i konsekwentnie doskonalony proces. Rozdzielnictwo oraz nadal stosunkowo szeroka reglamentacja towarów, odsuwając przedsiębiorstwo od rynku, nie służą wzrostowi ilości i jakości produkcji oraz równowadze rynkowej. Administracyjne rozdzielanie towarów sprzeczne jest z ideą pierwotnie postulowanych zmian systemowych i poważnie ogranicza zakres oraz formy powiązań umownych między przemysłem i handlem (M. Sławińska).

Natychmiastowych i radykalnych działań wymaga — jak wynika z wielu wy-powiedzi — obecny stan zagrożenia środowiska naturalnego oraz alarmująco niska jakość produktów (J. Kozioł, A. Kozioł). Konieczne jest więc wprowadzenie eko-nomicznych mechanizmów wymuszających zachowania bardziej racjonalne w dzie-dzinie sterowania jakością, zapewnienie w procesach wytwórczych priorytetu ja-kości nad ilością. Dotychczasowe mierniki oceny działalności produkcyjnej i hand-lowej doprowadziły do deprecjacji znaczenia jakości produktów. Warunkiem ko-niecznym poprawy jakości towarów jest demonopolizacja gospodarki oraz podmio-tów rynku. Jest to jednocześnie droga dla ograniczenia strat i marnotrawstwa w gospodarce wielu cennych, coraz bardziej deficytowych surowców, półfabryka-tów itp. Kontrola jakości winna spoczywać w rękach jednej instytucji zamiast kilkudziesięciu rozproszonych organów. Uporządkowanie stosunków rynkowych wy-maga właściwego oddziaływania na wszystkie elementy rynku, zagwarantowania

swobody w kształtowaniu powiązań transakcyjnych, a także szerszego włączenia handlu zagranicznego w kształtowanie podaży na rynku wewnętrznym (E. Najlepszy, W. Otta). Poprawa sprawności rynku wymaga aktywnego kształtowania wolumenu, struktur, a przede wszystkim jakości oferty podażowej.

Kluczowym problemem w poprawie sprawności rynku jest pełne uporządkowanie systemu cenotwórstwa. W zdrowej gospodarce zewnętrzne wobec przedsiębiorstwa ceny pełnią rolę podstawowego instrumentu bieżących procesów adaptacyjnych i oceny efektywności jego gospodarowania. Obecnie nadal obowiązująca kosztowa formuła cen jest fałszywą podstawą cenotwórstwa, utrwała wręcz — zdaniem wielu referentów i dyskutantów — zainteresowanie wzrostem, a nie systematyczną obniżką kosztów. Konieczne jest więc rozszerzenie funkcji równoważącej i informacyjnej cen przy jednoczesnym ograniczeniu ich bieżącej funkcji redystrybucyjnej.

Reasumując dyskusję ekonomistów poznańskich nad aktualnymi barierami i warunkami umocnienia reformy gospodarczej, warto chociażby przytoczyć jeden z wielu zgłoszonych wniosków, a mianowicie najbardziej pilnym i koniecznym warunkiem powodzenia reformy gospodarczej, warunkiem niezbędnym dla poprawy funkcjonowania gospodarki, jest podjęcie kompleksowych, radykalnych i szybkich działań w kierunku przywracania, a następnie utrzymywania równowagi rynkowej.

Jak stwierdził, w podsumowaniu obiad, prof. J. Piasny, rektor Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, na temat reformy powiedziano i napisano już bardzo wiele. Wdrażanie nowego mechanizmu ekonomicznego przebiega jednak zbyt powoli i nie przynosi jeszcze rezultatów oczekiwanych przez społeczeństwo, jak i środowisko ekonomistów. Ciągły brak równowagi gospodarczej, a równowagi pieniężno-rynkowej w szczególności, narzuca niestety konieczność stosowania rozwiązań mieszanых, które jednak prowadzą do wielu negatywnych konsekwencji w naszym mechanizmie ekonomicznym i muszą obniżać poziom satysfakcji społecznej z osiągniętych dotychczas rezultatów reformy.

Henryk Gawron

METODA BADAŃ BIOGRAFICZNYCH WE WSPÓŁCZESNEJ SOCJOLOGII

W dniach 5 i 6 XII 1985 roku odbyła się w Poznaniu międzynarodowa konferencja naukowa nt. „Metoda biograficzna — jej teoretyczny i empiryczny status we współczesnej socjologii”, zorganizowana przez Instytut Socjologii UAM (dr Jan Włodarek i doc. dr hab. Marek Ziółkowski) we współpracy z prof. Richardem Grathoffem z Uniwersytetu w Bielefeld (RFN). Obrady konferencji odbywały się w języku angielskim.

To, że konferencja, poświęcona problematyce metody biograficznej, miała miejsce w Poznaniu nie jest sprawą przypadku. Znajduje ona uzasadnienie zarówno w dawnych, jak i obecnych dokonaniach poznańskiego ośrodka socjologicznego związanych z tą metodą. Twórcą metody biograficznej w socjologii był, jak wiadomo, Florian Znaniecki. Był on też inicjatorem pierwszego w Polsce konkursu ogłoszonego przez Instytut Socjologiczny w Poznaniu w r. 1921 na autobiografie pod nazwą „Życiorys własny robotnika”. Instytut ten, kierowany przez Znanieckiego, zgromadził w okresie międzywojennym bezcenny materiał socjologiczny w postaci setek życiorysów i pamiętników robotników, chłopów, bezrobotnych, mieszkańców Poznania, Ślązaków. Prace badawcze oparte na metodzie biograficznej są kontynuowane w Poznaniu w całym niemal okresie Polski Ludowej. Do bardziej znaczących osiągnięć badawczych poznańskiego ośrodka w zakresie badań biograficz-

nych w okresie Polski Ludowej należą badania nad społecznościami Ziem Odzyskanych (szereg prac opublikowanych przez Z. Dulczewskiego i A. Kwileckiego), nad miastem Poznaniem (praca J. Ziółkowskiego) oraz plan konkursu ogłoszonego przez Instytut Socjologii UAM w r. 1981 na życiorys robotnika.

Metoda biograficzna znalazła szerokie zastosowanie nie tylko w badaniach socjologicznych ośrodka poznańskiego, ale w całej polskiej socjologii. Już w okresie międzywojennym, w ślad za Znanieckim i jego szkołą, różne ośrodki badań socjologicznych w kraju gromadziły i publikowały materiały biograficzne. Prawdziwy jednak rozkwit badań przy pomocy metody biograficznej nastąpił w okresie powojennym, zwłaszcza po roku 1956. Ciągłość i rozmiary stosowania tej metody w polskiej socjologii spowodowały, że w literaturze światowej metoda biograficzna określana jest często jako „polska metoda”.

W ostatnich wszakże latach metoda badań biograficznych budzi coraz większe zainteresowanie wśród socjologów na całym świecie. Wiąże się to niewątpliwie z pewnym zniechęceniem do dominujących ciągle jeszcze, zwłaszcza w socjologii amerykańskiej metod surveyowych i analiz ilościowych oraz z rozwojem antypozytywistycznej zorientowanych kierunków współczesnej socjologii, przede wszystkim symbolicznego interakcjonizmu, socjologii fenomenologicznej, etnometodologii i in. Warto tu wspomnieć, że skutkiem wielkiej aktywności badawczej socjologów zainteresowanych metodą biograficzną utworzony został w ramach Międzynarodowego Towarzystwa Socjologicznego Komitet Badawczy Badań Biograficznych, który wydaje czasopismo pt. „Life Stories/Récits de vie” (nr 1, 1985). Metoda biograficzna jest również coraz częściej stosowana w badaniach przedstawicieli innych nauk społecznych — etnologów, psychologów społecznych, a także historyków, którzy posługują się metodą nazywaną *oral history*.

Wszystko to tłumaczy wielkie zainteresowanie konferencją dotyczącą metody biograficznej wśród socjologów tak w kraju, jak i za granicą. W toku dwudniowych *round table* konferencji przedstawiono następujące referaty (wymieniam je według kolejności ich wygłaszania): Zygmunt Dulczewski: *Biographical Method and the Assumptions of Humanistic Sociology*; Wolfram Fischer: *Body Failure, Biography and Social Corporeity*; Gabriele Rosenthal: *Reconstruction of Life Histories*; Jan Lutyński: *The Biographical Approach and the Ways of Collecting Materials in Sociological Research*; Erika M. Hoerning: *The Life Event Approach: Experiences and Revitalization in the Biographical Perspective*; Anna Giza: *Autobiography as a Theoretical Category and as an Empirical Fact*; Antonina Kłoskowska: *Culturological Biographical Analysis*; Richard Grathoff: *Biography and Milieu-Analysis*; Marek Czyżewski: *Biographical Analysis and Conversational Analysis: Ethnography vs. Ethnomethodology*; Hans-Georg Brose: *From Lifetime to Time Life: New Dimensions of Experiencing Time in Biographies*; Elżbieta Hałas: *Biography and Symbolic Interactionism*; Jan Włodarek: *Znaniecki's Typology of Personality as Reflected in Biographies*; Franciszek Jakuczak: *Memoirs' Resources and Principles and Scope of Their Utilization*; Jacek Leoński: *Application of the Semantic Field Analysis in Autobiographical Research*; Bolesław Suchocki, Aurelia Szafran i Krzysztof Wawruch: *Proposed Variants of the Quantitative Approach in Gathering and Using Personal Documents*; Jeja Pekka Roos: *Life Stories of Social Changes: Four Generations in Finland*; Andrzej Kwilecki: *The Types of the Autobiographical Data Used in Polish Sociology*; Władysław Kwaśniewicz: *Kazimierz Dobrowolskie Method of the "Historical Field Research"*; Rainer Kokemohr: *Modalization Processes in Student Biographies*; Jan Jerschina: *The Value of Students' Memoirs as Personal Document*; Stanisław Kowalski: *The Student's Autobiography as Material in Research on the Roads to Higher Education*; Heinz Bude: *German Careers*; Christa Hoffmann-Riem: *Biographical Dimensions of the Problem of Adoption*; Halina Worach-Kardas: *Biographical Method in the Studies of People of Different*

Ages; Maria Manturzevska : *Biographical Studies on the Contemporary Polish Musicians*; Fritz Schütze: *Pressure and Guilt: The Experience of a Young German Soldier in Second World War and Its Biographical Implications*; Marek Latoszek: *Application of the Biographical Method in Recording Social Consciousness in August 1980*; Ludwik Janiszewski: *Application of the Autobiographical Method in Family Research*; Krzysztof Konecki: *Trajectory of the Newcomer in the Industrial Organization*; Jerzy Heymann: *Workers' Biographies and Social Structures*.

Przedstawione na konferencji referaty mieszczą się głównie w ramach trzech bardziej generalnych zagadnień odnośnie do metody biograficznej, zaproponowanych wcześniej przez organizatorów konferencji do podjęcia ich przez autorów referatów, mianowicie: 1) metoda biograficzna z perspektywy współczesnych teorii socjologicznych (referaty Dyczewskiego, Fischera, Kłoskowskiej, Grathoffa, Czyżewskiego, Hałas), 2) metodologia i metody badań jakościowych (referaty Lutyńskiego, Hoerning, Gیزی, Brose, Jakubczaka, Leońskiego, Kwileckiego, Kwaśniewicza, Schütze'a), 3) empiryczne zastosowania metody biograficznej — wszystkie w zasadzie pozostałe referaty. Sugerowane również przez organizatorów czwarte zagadnienie — historia metody biograficznej — nie miało specjalnego oddźwięku. Wiele jednak referatów, zwłaszcza autorów polskich, skupionych na innych zagadnieniach zawierało także odniesienia do historii formowania się i rozwoju tej metody.

Trudno byłoby omówić w krótkiej formie sprawozdania cały dorobek tej konferencji. Dlatego też ograniczę się do kilku jedynie uwag, jakie nasuwają się w świetle wygłoszonych na konferencji referatów i dyskusji.

Istotnie, rozwój w ostatnim czasie różnych odmian i kierunków socjologii humanistycznej, takich przede wszystkim, jak symboliczny interakcjonizm, socjologia fenomenologiczna, interpretatywna, etnometodologia, przyczynił się do ponownego zainteresowania się metodą biograficzną. Jest to zrozumiałe, ponieważ kierunki te skupiają się przede wszystkim na subiektywnym wymiarze rzeczywistości społecznej. Stąd też badanie biografii jednostek na tym gruncie uznaje się niekiedy za jedyne uzasadnione podejście badawcze. Pokazuje to, jak bardzo metoda badawcza zależna jest od teorii socjologicznej, od jej ontologicznych i metodologicznych założeń. Podjęte w tym kierunku rozważania w referatach na omawianej konferencji stanowiąc będą niewątpliwie przedmiot dalszych dyskusji wśród badaczy zainteresowanych metodą biograficzną.

Interesujących danych dostarczyły referaty dotyczące warsztatu badawczego związanego z metodą biograficzną. Ukazane zostały różne sposoby zbierania i gromadzenia danych biograficznych, analizy danych i prezentacji wyników badań. Zbieranie danych na drodze konkursów na autobiografie, życiorysy, pamiętniki itp. wydaje się być nadal polską głównie specjalnością. W coraz wyższym stopniu stosuje się metodę biograficznych wywiadów narracyjnych nagrywanych na taśmę magnetofonową. Pozwijane też są w związku z tym różne techniki transkrypcji i interpretacji tych wywiadów opartych na wiedzy współczesnego językoznawstwa, a zwłaszcza socjolingwistyki.

Metoda biograficzna, jak wynika z materiałów konferencji, stosowana jest w odniesieniu do rozmaitych problemów socjologicznych i dziedzin badawczych. Łatwo wszakże zauważyć, że w większości przypadków autorzy referatów dotyczących empirycznych zastosowań metody biograficznej skupiają się raczej na problemach mikrostruktury.

Wydaje się, że konferencja była bardzo pożyteczna. Dokonano wymiany doświadczeń badawczych pomiędzy socjologami z różnych krajów. Stworzone zostały również możliwości do dalszej międzynarodowej współpracy badaczy zainteresowanych metodą i badaniami biograficznymi.

ROZPRAWY DOKTORSKIE W OKRESIE OD 1 I 1984 R. DO 31 XII 1985 R.

Z ZAKRESU NAUK PRAWNYCH (UAM)

1) Mgr Krzysztof Krasowski, ur. 30 VIII 1955 r. w Gnieźnie; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Próby unifikacji prawa wyznaniowego w II Rzeczypospolitej”. Promotor: doc. J. Wiśtock, recenzenci: ks. prof. M. Fąka i prof. M. Pietrzak. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 17 I 1984 r.

2) Mgr Kazimierz Hoffman, ur. 22 XII 1933 r. w Poznaniu; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Zasada jednoosobowego a zasada kolegialnego kierownictwa w systemie zarządzania przedsiębiorstwem państwowym”. Promotor: prof. T. Rabska, recenzenci: prof. Z. Leoński i prof. J. Łętowski. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 17 VIII 1984 r.

3) Mgr Andrzej Szlęzak, ur. 7 VII 1954 r. w Poznaniu; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Prawnorodzinna sytuacja pasierba”. Promotor: prof. dr Z. Radwański, recenzenci: doc. W. Stojanowska i doc. B. Błażejczak. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 18 VI 1984 r.

4) Mgr Ewa Buczyńska, ur. 9 V 1950 r. w Krotoszynie; uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Konstytucyjne podstawy ustroju rad terenowych w europejskich państwach socjalistycznych”. Promotor: prof. F. Siemiński, recenzenci: prof. J. Ziemiński, doc. A. Patrzalek i doc. T. Smoliński. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 18 VI 1984 r.

5) Mgr Krystyna Maria Kaczmarek, ur. 24 IX 1942 r. w Firminy, dep. Loire (Francja); uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Kryminalistyczne wykorzystanie rzeczowych źródeł informacji w sprawach o zdarzenia drogowe”. Promotor: doc. H. Kołdecki, recenzenci: prof. T. Hanaušek i prof. A. Szwarc. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 11 XII 1984 r.

6) Mgr Błażej Kolasiński, ur. 26 X 1940 w Kleczewie; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Wykonanie kary pozbawienia wolności wobec recydywistów w systemie polskiego prawa penitencjarnego”. Promotor: prof. A. Tobis, recenzenci: prof. S. Lellental i prof. A. Krukowski. Uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji z dnia 11 XII 1984 r.

7) Mgr Stanisław Czepita, ur. 18 IX 1954 r. w Poznaniu; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Koncepcja Czesława Znamierowskiego na tle współczesnej mu filozofii i teorii prawa”. Promotor: prof. Z. Ziemiński, recenzenci: prof. H. Olszewski, prof. J. Wróblewski i doc. M. Zieliński. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 15 I 1985 r.

8) Mgr Tomasz Sokołowski, ur. 7 IV 1954 r. w Poznaniu; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Władza rodzicielska nad dorastającym dzieckiem”. Promotor: prof. Z. Radwański, recenzenci: doc. M. Kępiński i doc. T. Smyczyński. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 28 V 1985 r.

9) Mgr Iwona Maria Czuchra, ur. 24 XI 1950 r. w Gdańsku; uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Górnictwo morskie w świetle prawa polskiego. (Eksploatacja morskich urządzeń górniczych)”. Promotor: prof. J. Hołowiński, recenzenci: prof. A. Agopszowicz, doc. J. Sandorski i doc. J. Młynarczyk. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 28 V 1985 r.

10) Mgr Krystyna Wojtczak, nr. 3 V 1950 r. w Gnieźnie; uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Pozycja wojewody w świetle przepisów prawa”. Promotor: prof. Z. Leoński, recenzenci: prof. J. Służewski i prof. J. Szreniawski. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 13 VI 1935 r.

11) Mgr Krzysztof Szuma, ur. 11 VI 1951 r. w Poznaniu; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Ochrona konsumenta w dziedzinie usług materialnych świadczonych w ramach umowy o dzieło przez jednostki gospodarki uspołecznionej”. Promotor: doc. W. Siuda, recenzenci: prof. Cz. Żuławska i doc. A. Koch. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 8 X 1985 r.

12) Mgr Krystian Ziemski, ur. 24 IX 1954 r. w Poznaniu; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Zasady prawa administracyjnego”. Promotor: prof. Z. Leoński, recenzenci: prof. J. Borkowski i prof. T. Rabska. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 8 X 1985 r.

13) Mgr Władysław Czapliński, ur. 23 XI 1954 r. w Gdańsku; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Regulacja prawna obywatelstwa NRD i RFN i jej niektóre konsekwencje w zakresie obrotu prawnego z zagranicą”. Promotor: prof. L. Janicki, recenzenci: doc. R. Jasica i doc. J. Tyranowski. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 5 XI 1985 r.

14) Mgr Maciek Szewczyk, ur. 10 I 1954 r. w Kaliszu; uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy: „Pozycja prawna delegatur Najwyższej Izby Kontroli”. Promotor: prof. Z. Leoński, recenzenci: prof. S. Jędrzejewski i prof. J. Łętowski. Uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 5 XI 1985 r.

T.G.

Z ZAKRESU NAUK EKONOMICZNYCH (AE)

Wydział Planowania i Zarządzania

1) Mgr Edward Braciszewski, ur. 13 VIII 1930 r. w Ciólkówku; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Znaczenie spółdzielczych form gospodarowania dla rozwoju wsi na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1975”. Promotor: prof. W. Rusiński, recenzenci: doc. R. Dąbrowski, doc. J. Szczepański. Uchwała Rady Wydziału z dnia 21 II 1984 r.

2) Mgr Kazimierz Zawisny, ur. 1 III 1951 r. w Kole; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Koordynacja modeli gałęziowych i regionalnych w planowaniu długookresowym”. Promotor: doc. L. Wojtasiewicz, recenzenci: doc. M. Klamut, prof. B. Gruchman. Uchwała Rady Wydziału z dnia 12 VII 1984 r.

3) Mgr Andrzej Kočka, ur. 9 XII 1954 r. we Wrocławiu; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Sieciowe modele alokacji zasobów w warunkach niepewności”. Promotor: doc. E. Ignasiak, recenzenci: prof. A. Smoluk, prof. Z. Czerwiński. Uchwała Rady Wydziału z dnia 10 VII 1984 r.

4) Mgr Muiead A. Kalal, ur. 1 VII 1950 r. w Al-Najef (Irak); uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Kierunki zmian systemu amortyzacyjnego w Iraku”. Promotor: prof. Z. Czerwińska, recenzenci: prof. L. Swatler, prof. B. Gruchman, doc. E. Ignasiak. Uchwała Rady Wydziału z dnia 5 III 1985 r.

5) Mgr Henryk Runka, ur. 6 I 1951 r. w Rudniczach; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Optymalizacja harmonogramów działań złożonych”. Promotor: prof. Z. Czerwiński, recenzenci: doc. E. Ignasiak, doc. Z. Kierzkowski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 5 III 1985 r.

6) Mgr Hanna Wapnaruk-Gruchman, ur. 13 II 1952 r. w Poznaniu; uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Organizacyjno-finansowe czynniki upowszechniania kultury muzycznej”. Promotor: prof. J. Wierzbicki, recenzenci: prof. W. Nieciński, doc. S. Ochociński. Uchwała Rady Wydziału z dnia 16 IV 1985 r.

7) Mgr Piotr Adamczewski, ur. 28 VII 1954 r. w Poznaniu; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „System informowania kierownictwa państwowej rolniczej organizacji gospodarczej”. Promotor: doc. Z. Kołaczyk, recenzenci: prof. Z. Dowgiałło, prof. H. Sobis, doc. K. Zimniewicz. Uchwała Rady Wydziału z dnia 10 XII 1985 r.

8) Mgr Hanna Augustyniak, ur. 9 II 1951 r. w Szczecinie; uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Czynnik etnograficzny w środowiskowym różnicowaniu postaw i zachowań prokreacyjnych rodzin”. Promotor: doc. S. Wierzchosławski, recenzenci: doc. A. Jagielski, doc. A. Szyfer, doc. M. Kędelski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 10 XII 1985 r.

9) Mgr Bolesław Soniewicki, ur. 30 III 1950 r. w Bieruniu Starym; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Rozdział niesubstytucyjnych zasobów w sieciowym planowaniu przedsięwzięć”. Promotor: doc. E. Ignasiak, recenzenci: prof. W. Radzikowski, doc. J. Błazewicz. Uchwała Rady Wydziału z dnia 10 XII 1986 r.

Wydział Ekonomiki Produkcji i Obrotu

1) Mgr Leszek Ratajczak, ur. 2 I 1955 r. w Dąbrowie Starej; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „System generalnych dostaw w polskim handlu zagranicznym (zagadnienia modelowe)”. Promotor: doc. H. Wojciechowski, recenzenci: prof. Z. Dmowski, prof. I. Rutkowska, doc. A. Sznajder, doc. E. Najlepszy. Uchwała Rady Wydziału z dnia 17 I 1984 r.

2) Mgr Jolanta Pajdziewicz, ur. 10 I 1950 r. w Śremie; uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Uwarunkowania ekonomiczno-socjalnej efektywności działania zakładowych ośrodków wczasowych”. Promotor: doc. R. Gałeczki, recenzenci: prof. A. Kornak, doc. F. Krzykała, doc. G. Gołębski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 20 III 1984 r.

3) Mgr Barbara Leśniak, ur. 31 X 1945 r. w Poznaniu; uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Efektywność doskonalenia kadr instruktorskich w rolnictwie”. Promotor: prof. J. Orczyk, recenzenci: doc. B. Wawrzyniak, doc. K. Matulewicz. Uchwała Rady Wydziału z dnia 17 IV 1984 r.

4) Mgr Janusz Rymaniak, ur. 12 I 1951 r. w Luboniu; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Zatrudnienie jako czynnik rozwoju infrastruktury społecznej Wielkopolski”. Promotor: prof. M. Przedpelski, recenzenci: prof. J. Kroszel, prof. B. Gruchman. Uchwała Rady Wydziału z dnia 17 IV 1984 r.

6) Mgr Maria Śniadecka, ur. 19 XI 1948 r. w Poznaniu; uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Uwarunkowania równowagi rynkowej w regionie — na przykładzie Wielkopolski w latach 1970-1982”. Promotor: prof. H. Szulce, recenzenci: prof. M. Strużycki, prof. J. Piasny. Uchwała Rady Wydziału z dnia 21 V 1985 r.

8) Mgr Marian Gorynia, ur. 7 X 1956 r. w Gostyniu-Dusinie; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Czynnik organizacji

w zarządzaniu działalnością eksportową w przedsiębiorstwie przemysłowym". Promotor: doc. H. Wojciechowski, recenzenci: prof. U. Płowiec, doc. K. Zimniewicz. Uchwała Rady Wydziału z dnia 18 VI 1985 r.

7) Mgr Ewa Pokorska, ur. 20 IX 1947 r. w Bydgoszczy; uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Przemiany zachodzące w zatrudnieniu i wydajności pracy w związku z postępem technicznym w przedsiębiorstwach modernizacji przemysłu maszynowego”. Promotor: prof. S. Smoliński, recenzenci: doc. E. Kurtys, doc. A. Szambelan. Uchwała Rady Wydziału z dnia 18 VI 1985 r.

8) Mgr Mariola Fonfara, ur. 10 V 1954 r. w Lesznie; uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Wariantowy model programowania studiów ekonomicznych”. Promotor: prof. J. Orczyk, recenzenci: prof. Z. Zakrzewski, prof. K. Denek. Uchwała Rady Wydziału z dnia 11 VII 1985 r.

9) Mgr Zbigniew Gołaś, ur. 4 I 1958 r. w Poznaniu; uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Miejsce mechanizacji w rozwoju produkcji oraz technicznej i społecznej przebudowie rolnictwa polskiego”. Promotor: prof. K. Ratajczak, recenzenci: prof. A. Pietraszewski, doc. K. Matulewicz. Uchwała Rady Wydziału z dnia 11 VII 1985 r.

10) Mgr Habte Georgis Woldu, ur. 20 III 1954 r. w Makalle (Etiopia); uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy: „Education and economic development in the least developed countries”. Promotor: prof. J. Orczyk, recenzenci: doc. A. Józefowicz, prof. B. Gruchmam. Uchwała Rady Wydziału z dnia 15 X 1985 r.

A.W.

Z ZAKRESU NAUKI SOCJOLOGII (UAM)

1) Mgr Renata Suchocka, ur. 14 V 1952 r. w Rogoźnie Wlkp.; uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „Obraz wsi przyszłości w świadomości studentów Akademii Rolniczej w Poznaniu”. Promotor: prof. A. Kwilecki, recenzenci: prof. W. Kwaśniewicz, doc. M. Ziółkowski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 13 II 1984 r.

2) Mgr Sławomir Jasiński, ur. 20 VI 1948 r. w Białogardzie; uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „Przemiany w strukturze społeczno-zawodowej mieszkańców Konina i Piły w latach 1945 - 1979”. Promotor: doc. F. Krzykała, recenzenci: prof. A. Kwilecki, prof. J. Staniszkis. Uchwała Rady Wydziału z dnia 9 IV 1984 r.

3) Mgr Maria Dąbrowska-Bąk, ur. 23 I 1947 r. w Kaliszu; uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „System wychowawczy tradycyjnej dzielnicy wielkomięskiej. Studium socjologiczno-prawne”. Promotor: prof. A. Kwilecki, recenzenci: prof. Z. Kwieciński, doc. M. Szymański, prof. J. Ziółkowski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 4 VI 1984 r.

4) Mgr Zbigniew Piechowiak, ur. 27 IX 1934 r. w Grudziądzu; uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „Rola rodziny pochodzenia w resocjalizacji nieletnich przestępców”. Promotor: prof. Z. Tyszka, recenzenci: doc. B. Bromberek, doc. M. Jarosz, doc. B. Maroszek. Uchwała Rady Wydziału z dnia 4 VI 1984 r.

5) Mgr Irena Fudali, ur. 23 X 1956 r. w Radomiu; uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „Koncepcja pracy ludzkiej w dorobku autorskim Stefana Wyszyńskiego. Analiza socjologiczna”.

Promotor: prof. E. Ciupak, recenzenci: prof. W. Piwowarski, prof. J. Ziółkowski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 3 VI 1985 r.

6) Mgr Barbara Wejnert - Butlewska, ur. 3 II 1956 r. w Sierakowie Wlkp.; uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „Ruch studencki w Polsce w latach 1980 - 1981. Studium socjograficzne”. Promotor: prof. A. Kwilecki, recenzenci: prof. J. Lutyński, doc. M. Ziółkowski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 3 VI 1985 r.

7) Mgr Jerzy Głuszyński, ur. 22 XI 1954 r. W Kokaninie (woj. kaliskie); uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie, socjologii na podstawie rozprawy: „Naczelne wartości życia społecznego w świadomości przyszłych nauczycieli”. Promotor: prof. H. Muszyński, recenzenci: prof. B. Gołębiowski, prof. A. Kwilecki. Uchwała Rady Wydziału z dnia 24 VI 1985 r.

8) Mgr Maria Ratajczak - Strzałek, ur. 18 IV 1953 r. w Międzychodzie; uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „Problemy adaptacji Polaków w Australii”. Promotor: prof. A. Kwilecki, recenzenci: prof. S. Otok, prof. Z. Dulczewski, doc. W. Sobisiak. Uchwała Rady Wydziału z dnia 24 VI 1985 r.

9) Mgr Anna Wachowiak, ur. 23 IV 1954 r. w Poznaniu; uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy: „Osobowość, interakcja, społeczeństwo. Analiza krytyczna socjologicznych koncepcji Ervinga Goffmana”. Promotor: doc. M. Ziółkowski, recenzenci: doc. B. Sułkowski, prof. S. Kozyr-Kowalski. Uchwała Rady Wydziału z dnia 24 VI 1985 r.

A. Sz.-B.